

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-5-69-125>

УДК 336.645.1

Ситник Н.С., Корень Д.О.

Львівський національний університет імені Івана Франка

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО РИНКУ ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ УКРАЇНИ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню лізингу, зокрема фінансового, як джерела фінансування діяльності підприємств в сучасних економічних умовах. Досліджено сутність фінансового лізингу, а також правові основи лізингової діяльності в Україні. Проаналізовано сучасний стан ринку фінансового лізингу. В ході дослідження виявлено проблеми, які заважають ефективному функціонуванню фінансового лізингу в Україні. Виділено головні переваги та недоліки фінансового лізингу в порівнянні з іншими способами фінансування інвестицій. Розглянуто динаміку розвитку ринку фінансового лізингу в Україні. Охарактеризовано механізм дії фінансового лізингу на прикладі комунального господарства міста Хмельницького. Запропоновано шляхи вирішення існуючих проблем ринку фінансового лізингу в Україні.

Ключові слова: лізинг, фінансовий лізинг, лізингові компанії, лізингодавець, лізингодержувач, Українське Об'єднання Лізингодавців.

Sytnyk Natalia, Koren Diana

Ivan Franko National University of Lviv

PERSPECTIVES FOR FINANCIAL LEASING IN UKRAINE

Summary. The article is devoted to the study of leasing, in particular financial, as a source of financing for enterprises in modern economic conditions. The essence of financial leasing, as well as legal bases of leasing activity in Ukraine, is investigated. The current state of the financial leasing market is analyzed. In the course of the study, there were identified problems that hindered the effective functioning of financial leasing in Ukraine. The financial advantages and disadvantages of financial leasing are distinguished in comparison with other methods of financing investments. The dynamics of the development of financial leasing market in Ukraine is considered. The mechanism of financial leasing activity is described on the example of the city's Khmelnytskyi city. The ways of solving existing problems of the financial leasing market in Ukraine are proposed. The problem of financial support for the technical development of enterprises becomes relevant in terms of deficiencies in financial resources and the acceleration of the development of new technologies. One of the pro-active ways of attracting a capital to enterprises is financial leasing, which gives enterprises the ability to use the most up-to-date equipment in the skills of limited resources. Financial leasing will take place in the interests of many domestic and foreign scientists. Highly appreciating the scientific contributions of the leading scholars, it should be noted that the issue of the current state of the financial market is not fully studied and, given the increasing importance of the issues of financial support for the technical development of enterprises, needs further consideration and analysis.

Keywords: leasing, financial leasing, leasing companies, lessor, lessee, Ukrainian Association of Lessors.

Постановка проблеми. Проблема фінансового забезпечення технічного розвитку підприємств набуває особливої актуальності в умовах дефіциту фінансових ресурсів та прискорення розвитку нових технологій. Одним із продуктивних шляхів залучення капіталу для підприємств є фінансовий лізинг, який дає можливість підприємствам в умовах обмежених грошових ресурсів використовувати найновіше обладнання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Фінансовий лізинг знаходиться у колі наукових інтересів багатьох вітчизняних та закордонних вчених. Слід вказати роботи Д. Гонтар, Н. Опешко та Н. Потапова, О. Грищенко, О. Ладюк, О. Яновського, О. Борисюк й О. Гуменюк та інші. Загальна проблематика ринку фінансових послуг розглядається у наукових працях С. Науменкової та О. Глуценко. Значний вклад в дослідження ринку фінансового лізингу внесли В. Гамаюнов, В. Хруцький, Б. Башилов, Д. Кирилов, П. Боровков, Є. Добровольський, Б. Карabanov, Є. Глухов, Е. Бреслав, А. Краковська, В. Гласюк, М. Довбенко.

Виділення раніше невиділених частин загальної проблеми. Високо оцінюючи науковий доробок провідних науковців, слід констатувати, що питання сучасного стану ринку фінансового лізингу вивчене не повністю і, з огляду на

зростання значущості питань щодо фінансового забезпечення технічного розвитку підприємств, потребує подальшого розгляду та аналізу.

Метою статті є дослідження стану ринку фінансового лізингу, визначення головних проблем та шляхів розвитку галузей фінансового лізингу в Україні.

Виклад основного матеріалу. У своїх працях сучасні вчені не є одностайними у визначенні поняття лізингу та трактуванні його сутності й природи. О. Яновський зазначає, що лізинг це особлива форма оренди, пов'язана з наданням у користування машин, обладнання, інших матеріальних засобів та майна. Він визначає лізинг як щось середнє між орендою та кредитом, розстрочкою і прокатом [11]. В.І. Міщенко, О.Г. Луб'яницький та Н.О. Слав'янська вважають, що в економічному значенні лізинг можна розглядати як форму кредиту, що надається лізингодавцем лізингодержувачеві у формі майна, яке передано в користування, або форму інвестування в економіку, альтернативну банківському сектору [12]. Дослідження засвідчують, що отожднювання лізингу з кредитом є некоректним, що означає про поверховий підхід до розуміння цього поняття. Професор В. Горемікін розглядає лізинг як систему підприємницької діяльності, яка включає як мінімум три види організацій-

но-економічних відносин: орендні, інвестиційні й торгівлі, зміст кожного з яких повністю не вичерпує сутності специфічних фінансово-майнових лізингових операцій [13]. Багато дослідників, таких як О.В. Амуржуєв, А.Н. Азріліян, Е.Т. Требнев, І.О. Бланк, В.М. Бойко, П.Г. Васиків, Ф.Ф. Бутинець, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко, І.Д. Носкова вбачають у лізингу модифікований вид оренди. Проте від оренди лізинг відрізняється наявністю як мінімум трьох сторін в угоді, за умови виконання функцій орендодавця та підприємства, яке виготовляє обладнання різними особами. На відміну від оренди – лізинг це інвестування власних чи запозичених коштів, тобто спеціальне придбання предмета для здачі його в лізинг; відповідальність перед лізингодавцем за виявлені недоліки предмета лізингу лізингоодержувач несе лише тоді, коли він сам брав участь у виборі продавця (постачальника) цього предмета.

Лізинг в Україні регулюється Цивільним [15] та Господарським [16] кодексами та Законом України «Про лізинг», який було прийнято у 1997 році, а у 2003 році Законом України «Про фінансовий лізинг». Однак, на сьогодні, він не відповідає кращим міжнародним практикам і потребує змін. У квітні 2017 року у Верховній Раді було зареєстровано новий законопроект про фінансовий лізинг (№ 6395) однак подальшого розвитку він не отримав [14].

Зазначимо, що відповідно до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» лізингова (орендна) операція – господарська операція фізичної чи юридичної особи (орендодавця), що передбачає надання основних фондів або землі у користування іншим фізичним чи юридичним особам (орендарям) за орендну плату та на визначений строк. Лізинг (оренда) вважається фінансовим, якщо лізинговий (орендний) договір містить одну з таких умов: 1) об'єкт лізингу передається на строк, протягом якого амортизується не менше 75% його первісної вартості за встановленими нормами амортизації, та орендар зобов'язаний придбати об'єкт лізингу у власність протягом строку дії лізингового договору або в момент його закінчення за ціною, визначеною у такому лізинговому договорі; 2) сума лізингових (орендних) платежів з початку строку оренди дорівнює або перевищує первісну вартість об'єкта лізингу; 3) якщо у лізинг передається об'єкт, що перебував у складі основних фондів лізингодавця протягом строку перших 50% амортизації його первісної вартості, загальна сума лізингових платежів має дорівнювати або бути більшою 90% від звичайної ціни на такий об'єкт лізингу, діючої на початок строку дії лізингового договору, збільшеної на суму процентів, розрахованих виходячи з облікової ставки Національного банку України, визначеної на дату початку дії лізингового договору на весь його строк; 4) майно, яке передається у фінансовий лізинг, є виготовленим за замовленням лізингоотримувача (орендаря) та після закінчення дії лізингового договору не може бути використаним іншими особами, крім лізингоотримувача (орендаря), виходячи з його технологічних та якісних характеристик [7]. Не можуть бути предметом договору фінансового лізингу земельні ділянки й інші природні

об'єкти, цілісні майнові комплекси підприємств та їх відокремлені структурні підрозділи (філії, цехи, ділянки) [6].

Фінансовим лізингом в Україні за статтю 4 Закону України «Про фінансовий лізинг» мають право займатися юридичні особи: лізингові компанії (юридичні особи, які не є фінансовими компаніями, але мають ліцензію на надання послуг фінансового лізингу); банки; небанківські фінансові організації [7].

Фінансовий лізинг є досить перспективним фінансовим інструментом, який є цікавим як для лізингодавця, так і для лізингоотримувача. Серед переваг для бізнесу слід виділити можливість збереження грошових потоків та спрямування їх на розширення або впровадження інноваційного розвитку підприємства, оскільки швидкий доступ до потрібного обладнання можливий і без первинних витрат. За належних умов співпраці з лізинговою компанією є можливість отримувати прибуток уже сьогодні, відтермінуючи виплати. Щодо лізингодавця, то він несе менше ризиків, ніж при видачі кредиту за рахунок збереження права власності на предмет лізингу. Переваги для лізингоотримувача – відсутність необхідності надання застави і простіша процедура оформлення документів, ніж при кредитуванні. Так, у праці «Інноваційний менеджмент» Захарченко В.І. пояснює причини бурхливого розвитку лізингових операцій у світовій комерційній практиці за останні 15-20 років:

- швидке моральне старіння техніки. Стають вигідними лізингові операції, які залишають за орендарем право дострокового припинення договору;

- зростання конкуренції. Тим, хто починає свою справу, пробитися на ринок дуже складно. Отже, треба шукати такі маркетингові ходи, які дали б можливість клієнтам на практиці ознайомитися із зразками продукції, що виготовляється. Пропонуючи її в лізинг на певний термін, виробник нерідко бере на себе зобов'язання зі встановлення й обслуговування обладнання, навчання персоналу свого клієнта;

- збільшення кількості капіталомістких проєктів, у тому числі будівництва нових промислових підприємств, постачання літаків, суден транспортним компаніям;

- економія грошових коштів фірм-споживачів, особливо спеціалізованих і невеликих за розмірами (дешевше орендувати обладнання, ніж придбати його за повну вартість), тощо [8].

На сьогодні, найбільшу частку ринку (55,4% станом на 01.01.2018) займають лізингові компанії – їх портфель становить 22,4 млрд. грн. На другому місці за обсягом лізингових операцій – банки (портфель на 01.01.2018 – 17,7 млрд. грн., ринкова частка – 43,7%). На небанківські фінансові установи припадає лише 0,84% ринку (341 млн. грн.) [9].

З таблиці видно, що попри зменшення кількості зареєстрованих установ, вартість договорів фінансового лізингу істотно зростає. За даними асоціації «Українське об'єднання лізингодавців», яка об'єднує 70% ринку лізингу, в першому кварталі 2018 року найбільший приріст лізингового портфеля отримали компанії: «Ілта-лізинг» (+ 28%); «Ленд-Ліз» (торгова марка «Альфа – лізинг») (+ 20%) і «OTPLesing» (+ 12%). За резуль-

Таблиця 1

Динаміка основних показників діяльності юридичних осіб (лізингодавців)

Показник	Станом на 31.12.2016	Станом на 31.12.2017	Станом на 31.12.2018	Темпи приросту, % 2017/2016	Темпи приросту, % 2017/2018
Кількість зареєстрованих установ	202	183	167	-9,4	- 8,7
Кількість установ, які мають діючу ліцензію на право надання послуг з фінансового лізингу, станом на кінець періоду, (од.)	-	94	116	-	23,4
Кількість діючих договорів фінансового лізингу, (од.)	17314	13939	14 472	-19,5	3,8
Вартість діючих договорів фінансового лізингу, (млн. грн.)	22 904,4	22 417,9	24 920,9	-2,1	11,2
Вартість договорів фінансового лізингу, укладених за звітний період, (млн. грн.)	9 755,0	12 814,2	21 519,3	31,4	67,9

Джерело: складено на основі [13]

татами другого кварталу 2018 року, лідерами за приростом лізингового портфеля стали компанії: «VFS Ukraine» (+ 35%); «OTPLesing» (+ 27%) і «Scania Credit Ukraine» (+ 15%) [10].

У банківському середовищі в першому півріччі 2018 року діючий портфель операцій фінансового лізингу з юридичними особами мали 20 банків. Загальна сума їх лізингових договорів станом на 01.07.2018 склала 11,3 млрд. грн. При цьому портфель 5 банків-лідерів формує 94,5% загального портфеля. Найбільший портфель має «ПРИВАТБАНК» (78% від загального портфеля). У трійку лідерів входять також «ОТП-БАНК» та «ТАСКОМБАНК» (5,3% і 4,3% загального портфеля, відповідно). За 6 місяців обсяг свого портфеля в цьому сегменті наростили 7 банків. А саму істотну позитивну динаміку за перше півріччя продемонстрував «ОТП-БАНК» – приріст його портфеля склав 581 млн. грн.

Протягом 2018 р. найбільша частина договорів фінансового лізингу, мала термін від 2 до 5 років (67,6% на суму 14 992,8 млн грн). Договори терміном від 5 до 10 років займали 9,5% загального обсягу, договори до 2 років – 22,8%, договори з терміном понад 10 років менше 1% (таблиця 2).

За даними Держфінпослуг найчастіше фінансовим лізингом користуються підприємства сільськогосподарства. Станом на 01.04.2018 року, обсяг діючих договорів лізингу з аграріями становив 5,4 млрд. грн. або 21,9% від загального лізингового портфеля небанківських організацій. Транспортна галузь також активно використовує лізинг: 3,9 млрд. грн. або 15,7% портфеля. На третьому місці по затребуваності лізингових операцій – харчова промисловість: обсяг договорів на початок другого кварталу становив 3,4 млрд. грн. (13,9%). Сьогодні в Україні у фінансовий лі-

зинг можна придбати автомобілі, спецтехніку, устаткування і нерухомість. При цьому основну частину угод небанківських організацій становить лізинг автомобілів (52,3%) та сільгосптехніки (21,5%). На будівельне обладнання припадає 4,5%, а на нерухомість – 2,4% загального портфеля. Серед банків найбільш поширеними програмами фінансового лізингу є лізинг транспорту та сільгосптехніки. [9] Збільшення обсягів фінансування предметів лізингу відбувається як за рахунок активізації роботи з клієнтами, які раніше мали досвід роботи з лізинговими компаніями, так і за рахунок налагодження більш якісної співпраці з представниками малого і середнього бізнесу. Активну роботу у цьому напрямі проводить Асоціація «Українське об'єднання лізингодавців», яка протягом 2018 – початку 2019 року разом з Проектом USAID «Трансформація фінансового сектору» організувала 18 освітніх заходів, спрямованих на популяризацію фінансового лізингу серед підприємців, в яких прийняли участь понад 1000 представників бізнесу із 12 областей України. Зокрема, з січня по квітень 2019 року проводяться Ярмарки фінансування бізнесу лізинговими компаніями.

Прикладом успішного застосування фінансового лізингу може слугувати співпраця міста Хмельницького та «Укргазбанку». В першому кварталі 2018 року «Укргазбанк» уклав договір фінансового лізингу транспортних засобів для комунального підприємства у Хмельницькому. Вартість переданих в лізинг п'яти сучасних сміттєвозів, склала 18 млн грн. Нова програма фінансового лізингу «Укргазбанку» розроблена спеціально для комунальних підприємств України. Вона передбачає максимально зручні та лояльні умови фінансування, гнучкі графіки сплати лізингових платежів та надійне страхування

Таблиця 2

Інформація щодо строку дії договорів фінансового лізингу, укладених протягом звітнього періоду

Період	Розподіл вартості договорів фінансового лізингу укладених протягом звітнього періоду, за терміном їх дії, млн. грн.			
	Менше або дорівнює 2 рокам	Більше 2 або дорівнює 5 рокам	Більше 5 або дорівнює 10 рокам	Більше 10 років
2016	2 224,5	6 194,6	1396,2	6,4
2017	3 251,4	9 546,3	170,0	0,0
2018	5 069,4	14 992,8	2 130,5	0,5

Джерело: складено на основі [13]

переданого в лізинг майна. Адміністрація міста планує реалізувати ще низку екологічних проєктів з «Укргазбанком», зокрема, облаштувати перші п'ять підземних сміттєвих контейнерів та придбати у лізинг електробуси. Зі слів директора Хмельницької обласної дирекції "Укргазбанку" Євгена Братухи, фінустанова однією з перших почала кредитування еко-проєктів для комунальних підприємств та приватного сектора. За умовами договору місто сплачуватиме лише 16% річних протягом 5 років.

Однак попри вищезазначений позитивний досвід в Україні є ряд перешкод для розвитку фінансового лізингу: обмеженість фінансування галузі, відсутність сучасної сприятливої законодавчої бази, відсутність спеціальних податкових стимулів, низька обізнаність підприємців про сучасні інструменти фінансування бізнесу. Серед інших факторів, які стримують розвиток лізингової галузі є брак внутрішнього та іноземного капіталу, відсутність спеціальних державних мотивуючих програм для малого та середнього підприємництва та застаріле законодавство, яке регулює лізингові операції в Україні.

Значною юридичною проблемою для ринку лізингу є відсутність доступу лізингоотримувачів до державних програм дотацій. "Наразі існує спеціальна урядова програма, яка передбачає дотації на закупівлю сільськогосподарської техніки українського виробництва, та лізингові компанії не мають права брати в ній участі", – йдеться в дослідженні USAID [1]. Ще однією за-

конодавчою причиною, що має негативний вплив на ринок фінансового лізингу є відсутність прискореної амортизації для активу, який вже передано у лізинг, яка б спонукала підприємства до оновлення виробничих потужностей. Загрозою для лізингу в Україні є і неконтрольоване ввезення автомобілів з іноземною реєстрацією. Такий незаконний імпорт зменшує кількість потенційних клієнтів сфери лізингу та знижує ціни на нові автомобілі. Зокрема, станом на 31 січня 2018 року в Україні було зареєстровано 246,4 тис. автомобілів з іноземною реєстрацією.

Для подальшого розвитку ринку фінансового лізингу необхідна злагоджена співпраця держави, лізингодавців, медіа та бізнесу. Можливими лізинговими рішеннями щодо популяризації даного сектору можуть стати пропагування лізингу на українському ринку, інформаційно-роз'яснювальна робота серед населення та підвищення обізнаності з питань лізингу, членство в УОЛ (Українському Об'єднанні Лізингодавців) як ознака надійності, інформування та навчання. Щодо спрощення ведення діяльності для лізингодавців в першу чергу мають відбутися зміни в бюджетно-податковій політиці (що стимулюватиме фінансування через лізинг) та стабілізації економіки держави. З боку лізингодавців-це більша прозорість для лізингодержувачів та органів влади, більша відкритість для нових секторів, активна роль в інформаційно-роз'яснювальній роботі в українському суспільстві та відновлення довіри до фінансового сектору.

Список літератури:

1. Мультимедійна платформа «Укрінформ»: підсумки конференції «Фінансовий лізинг в Україні». Київ, 27.09.2018. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/2541156-finansovij-lizing-v-ukraini-potocnij-stan-ta-perspektivi-rozvitku.html>
2. Мінфін: «Ситуація на глобальному ринку», 2018. URL: <https://minfin.com.ua/2018/09/28/35068426/>
3. Васильчишин О., Тулай О. Лізинг в Україні: минуле і перспективи. *Світ фінансів*. 2012. Випуск 3(8), жовтень. С. 136–138.
4. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 16.12.1997 № 723/97-ВР, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>
5. Глазунов Є.О. Сучасний стан розвитку ринку лізингових послуг в Україні. URL: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21S TN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Magisterium_ek_2014_56_15
6. ЗУ Про оподаткування прибутку підприємств / Закон України від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334/94-%D0%B2%D1%80>
7. Про фінансовий лізинг / Закон України від 16.12.1997 р. № 723/97-ВР. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>
8. Захарченко В.І., Корсікова Н.М., Меркулов М.М., Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки. *Особливості лізингового фінансування інноваційних проєктів*. 2012. С. 57–60.
9. Центр економічних досліджень та прогнозування «Фінансовий пульс». Ринок фінансового лізингу: тенденції та проблеми. URL: <http://finpuls.com/ru/>
10. Асоціація «Українське об'єднання Лізингодавців». URL: <http://uul.com.ua/>
11. Яновський О. Лізинг як форма підприємницької діяльності. *Економіка України*. 1994. № 11. С. 90–92.
12. Міщенко В.І., Луб'яницький О.С., Слав'янська Н.Г. Основи лізингу : навч. посіб.; сер. «Бібліотека банкіра». Київ : Знання, 1997. 138 с.
13. Підсумки діяльності фінансових компаній та юридичних осіб (лізингодавців) за 2018 рік. URL: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/FK/FK_IV%20kv_2018.pdf
14. Проєкт Закону про фінансовий лізинг. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=6395&skl=9
15. Цивільний кодекс України 2003, №№ 40-44, ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
16. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43615/ed20140101/find?text=%CB%B3%E7%E8%ED%E3>

References:

1. Multimedia platform "Ukrinform": the outcome of the conference "Financial Leasing in Ukraine". Kyiv, 27.09.2018. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/2541156-finansovij-lizing-v-ukraini-potocnij-stan-ta-perspektivi-rozvitku.html>
2. Minfin: "The situation on the global market", 2018. Available at: <https://minfin.com.ua/2018/09/28/35068426/>
3. Vasilchyshyn O., Tula O. (2012). Leasing in Ukraine: my perspectives. *World Finance*. Vol. 3(8) October, pp. 136–138.

4. The Law of Ukraine "On financial leasing" dated 16.12.1997 No. 723/97-VR, with amendments and additions. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua>
5. Glazunov E.O. The current state of the market of leasing services in Ukraine. Available at: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Magisterium_ek_2014_56_15
6. On taxation of profits of enterprises / Law of Ukraine dated 28.12.1994 № 334/94-BP. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334/94-%D0%B2%D1%80>
7. About financial leasing / Law of Ukraine dated 16.12.1997 № 723/97-BP. Available at: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>
8. Zaharchenko V.I., Korsikova N.M., Merkulov M.M. (2012). Innovation management: theory and practice in the conditions of economy transformation. *Features of leasing financing of innovative projects*.
9. Center for economic research and forecasting "Financial pulse". Financial leasing market: trends and problems. Available at: <http://finpuls.com/ru/>
10. Association "Ukrainian Association of Lizingers". Available at: <http://uul.com.ua/>
11. Yanovsky O. (1994). Leasing as a form of entrepreneurial activity. *Economy of Ukraine*. Vol. 11, pp. 90–92.
12. Mishchenko V.I., Lubianytskyi O.S., Slavyanska N.H. (1997). Fundamentals of Leasing : Teach. manual; sir "Banker's Library". Kyiv : Knowledge, 138 p.
13. Summary of activities of financial companies and legal entities (lessors) for 2018. Available at: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/FK/FK_IV%20kv_2018.pdf
14. Draft Law on Financial Leasing. Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?Pf3516=6395&skl=9
15. Sue code of Ukraine 2003, №№ 40-44, p. 356. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
16. Economic Code of Ukraine of 16.01.2003 №436-4. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43615/ed20140101/find?text=%CB%B3%E7%E8%ED%E3>